1850. N°. 136

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 8 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 7 November.

In de op den 2den dezer alhier gehoudene buitengewone vergadering der *Vereeniging voor de Nederlandsche Flora*, is op voorstel van eenige leden besloten: den kring der werkzaamheden dier vereeniging uit te breiden, en daarin mede op te nemen de beoefening der plantaardige voortbrengselen onzer Overzeesche Bezittingen, uit welken hoofde zij ook voortaan den naam zal dragen van: *Vereeniging voor de Flora van Nederland en deszelfs Overzeesche Bezittingen.*

— Vergelijkende Staat van de opbrengst der opcenten en eigene middelen, ten behoeve dezer Stad geheven, gedurende de maanden October 1849 en 1850.

		1849.		1850.	
Geslagt.	opcenten	f 2,074.68½		f 2,307.66	
	eigen midd.	- 487.71		- 563.32	
			f 2,563.39½		f 2,870.98
Gemaal.	opcenten	f 8,310.88		f 8,808.08½	
	eigen midd.	- 236.92½		- 226.68	
			f 8,547.80½		f 9,034.76½
Wijn			f 1,554.15		f 1,366.45
Binnenl. Gedistill.	opcenten	f 2,773.82		f 2,664.25½	
	eigen midd.	- 1,161.93½		- 1,025.86	
			f 3,935.75½		f 3,690.11½
Buitenl. Gedistill.	opcenten	f 158.07		f 138.56	
	eigen midd.	- 174.54½		- 42.21½	
			f 332.61½		f 180.77½
			f 16,933.72		f 17,143.08½

Meerder in 1850 f 209.36½.

— De Locomotief Lucifer, voerende den eersten trein van Amsterdam naar Rotterdam, na Dingsdag aan het Station alhier, eerst te half 12 ure, in plaats van te 10 ure te zijn aangekomen, zoo men ons meldt door het springen van eene der pijpen, is bij het station Delft uit het spoor geraakt. Door den hevigen schok is de goederenwagen op een beestenwagen geschoven, waardoor eene koe gekwetst is, en deze beide rijtuigen beschadigd zijn. Omstreeks half 4 ure was de spoorweg weder vrij, zoodat de overige treinen ongehinderd hebben kunnen passeren. De oorzaak van dit ongeluk is tot nu toe onbekend.

— Van een ander ongeluk wordt het volgende uit Haarlem van denzelfden dag gemeld: Gisteren avond is alhier een allernoodlottigst ongeluk gebeurd; de Conducteur H. de Goede, met den laatsten trein de plaatsbriefjes der reizigers in ontvangst nemende, is van een der wagens gestort en eenigen tijd daarna dood gevonden op de plaats der verwonding; bij nader onderzoek bleek dat de trein eenigzins dwars over het ligchaam was gegaan, daar het hoofd, arm en schouder aan eene zijde verbrijzeld waren; de ongelukkige, alhoewel ongehuwd, laat een vader en moeder na, wier eenige steun hij was in hunnen hoogen ouderdom.

— Op den 5den dezer is aan het strand onder Katwijk, het lijk aangespoeld van eenen manspersoon, in eene verregaande staat van ontbinding verkeerende, zoodat geene bepaalde kenteekenen van ouderdom, uiterlijk of postuur kunnen aangeduid worden; de kleeding bestond in grijs badlakensch buis en broek, rood en blaauw gestreepte hemdrok, gekleurde bonfante, gestreepte broekdraagband, blaauw lakenschen onderbroek, grijze kousen met gebreide streepen, gestreept onderhemd en hooge zeelaarzen.

— Uit 's Hertogenbosch deelt men mede, dat, ten gevolge van dronkenschap, de schoenmaker E. Grob, op den 1sten dezer, zijnen stadgenoot D. Duivelaar, metselaar, oud 26 jaren, met een mes heeft doodgestoken. De vermoorde laat vrouw en twee kinderen na. De moordenaar is een pas gehuwd man van 27 jaren. Twee huisgezinnen zijn dus door den drank in ellende gedompeld.

— De droogmaking van het Haarlemmer-Meer is in October slechts met twee stoompomp-werktuigen voortgezet, aangezien de Lynden tot het herstellen der pompzuigers en harten buiten werking is, terwijl ook de Leeghwater nog maar met acht pompen werkt, en door de sterke afwaaijing van het water dikwerf heeft moeten stoppen; daarbij is er veel regen gevallen. De waterspiegel is slechts 2 duim verlaagd en was op den laatsten October 3 el beneden Amst. peil.

— In de vorige week heeft een boer, nabij Oudorp, in zijn land de fundamenten van een oud gebouw opgegraven. Te oordeelen naar een gevonden gemetseld priestergraf, moet men denken, dat dit tot het klooster Zwanengeest behoort, welk klooster in 1573 gesloopt werd. Daar in dit land nimmer gegraven is, bestaat de mogelijkheid, dat men voorwerpen vindt, welke voor geschiedenis of kunst belangrijk zijn.

— Zevende vervolg uit het Verslag, gedaan door de Gedeputeerde Staten aan de Staten der Provincie Zuidholland. (Zie N°. 135).

Armwezen. Sedert ons vorig verslag is de toestand van het Armwezen nagenoeg onveranderd gebleven, want ofschoon het aantal bedeelden, wel eenigzins is vermeerderd, zijn echter de armbesturen en instellingen van weldadigheid, door de mindere duurte der eerste levensbehoeften, beter in staat geweest om naar vermogen in de behoeften der armen te voorzien.

Het blijft wenschelijk dat de wet op het armbestuur, bedoeld bij art. 195 der Grondwet, spoedig worde uitgevaardigd, vermits die van 28 November 1818, houdende bepalingen tot aanwijzing der plaats waar de behoeftigen in den algemeenen onderstand deelen kunnen, dagelijks meer en meer moeijelijkheden in de toepassing ondervindt.

In den loop van 1849 werden uit deze provincie 337 personen, en dus 121 minder dan in 1848 naar de gestichten der Maatschappij van Weldadigheid opgezonden, waaronder 332 wegens bedelarij veroordeeld; terwijl nog 118 in Zuidholland te huis behoorende personen, in andere provincien wegens bedelarij aangehouden en gevonnisd, mede derwaarts zijn opgezonden.

Te Gouda is tot wering van bedelarij eene werkvereeniging daargesteld, waardoor aanvankelijk in de behoeften van velen is voorzien.

Onder de legaten aan armen gestichten zijn vier legaten door wijlen J. F. Teunisse, weduwe J. P. Schillings vermaakt aan het gesticht der R. K. armen en weezen te Leyden, respectivelijk groot f 1,000, twee van f 500, en een van f 300.

Een legaat aan het diaconie armbestuur en het wees-armbestuur beiden der Hervormde gemeente te Maasland, voor ieder groot f 10,000.

Eene nalatenschap, begroot op f 4,000 à 5,000, gemaakt aan het weesoude mannen en vrouwenhuis der R. K. gemeente te Delft.

Eene bestaande in eene obligatie van f 1,000 kapitaal 5 pCt., ten laste van Rusland een certificaat van f 1,000 werkelijke schuld 2½ pCt. en nog ongeveer f 1,250 aan contanten, vermaakt aan het arm- en weesbestuur der R. K. gemeenten te Rotterdam.

Een legaat ad f 4,000 aan het diaconie oude vrouwen en kinderhuis te 's Gravenhage.

Eene nalatenschap van een nominaal kapitaal van f 5,350, mitsgaders nog eenige contanten, aan het arm- en weesbestuur der R. K. gemeente in de Leeuwenstraat te Rotterdam.

Een legaat van twee certificaten nationale 2½ pCt. werkelijke schuld, ieder groot f 1,000, door wijlen J. Rubb, gemaakt aan het heilige geest of armen wees en kinderhuis te Leyden.

Het getal der uit deze provincie naar Noord-Amerika vertrokken is in 1849 aanmerkelijk meerder geweest dan in 1848, en bedraagt 370 personen, welke verdeeld wordt als volgt; 95 hoofden van huisgezinnen, waaronder 14 welgestelden, 71 mingegoeden en 10 behoeftigen, 60 vrouwen, 212 kinderen en 3 dienstboden, te zamen 370 personen.

De hoop dat het geschil tusschen den kerkeraad der Hervormde gemeente te Leyden en het stedelijk bestuur, over de aangelegenheden van het Huiszittenhuis, door tusschenkomst van eene commissie uit den Hoogen Raad, zonder zijn ten einde gebragt, is niet verwezenlijkt, zoodat het bedoelde geschil in regten zal moeten worden uitgewezen, bijaldien partijen, tot andere gedachten komende, niet nog spoedig een vergelijk mogten kunnen treffen.

Buitenl. handel, koophandel en scheepvaart. Terwijl in de laatste jaren de verslagen nopens den toestand van handel- en scheepvaart meestal ongunstig waren, kan men ditmaal op den afgeloopen jaarkring met meer voldoening terugzien en dankbaar erkennen dat het jaar 1849, voor den handel in het algemeen, onder de voorspoedige heeft behoord.

Het getal der in de Maas en Goedereede, gedurende 1849 binnen gekomen en uitgezeilde schepen behalve de haring- en vischschepen, is als volgt: bin-

nengekomen 2417 schepen (281 meer dan in 1848), uitgezeild 2539 schepen (223 meer dan in 1848).

Volgens het rapport van de Kamer van Koophandel te Rotterdam, werden Rijnwaarts op verzonden 44,619¼ lasten, dus 7,094¾ meer dan in 1848.

Uit de Oost-Indische bezittingen zijn te Rotterdam aangekomen 90 schepen, waarvan 58 door de Handelmaatschappij bevracht.

De goederen naar Java uitgezonden, schijnen in de eerste maanden van 1849 vrij goede uitkomsten te hebben opgeleverd; later echter had het omgekeerde plaats, ten gevolge van overvoering der markt aldaar.

Door de Nederlandsche Handelmaatschappij zijn gedurende het afgeloopen jaar te Rotterdam en Dordrecht voor Java bevracht 67 schepen; terwijl voor particuliere rekening zijn vertrokken 28 schepen.

Als een gunstig verschijnsel kan worden opgemerkt, dat van Dordrecht drie schepen beladen naar Valparaiso zijn vertrokken, terwijl later nog een schip naar die bestemming in lading is gelegd. Te Rotterdam zijn door de Nederlandsche Handelmaatschappij in 1849 geveild: Koffij 373,134 balen (12,904 meer dan in 1848). Suiker 98,500 kranjangs en kanassers (13,109 minder dan in 1848). Cochenille 259 kisten (15 meer dan in 1848). Notenmuscaat 719 vaten (30 minder dan in 1848). Foelie 352 vaten (109 meer dan in 1848). Indigo 876 heele en 2617 halve en kwartkisten. Nagelen 547 vaten. Kaneel 560 vaten. Banca tin 83,232 blokken.

De handel in voortbrengselen onzer Oost-Indische bezittingen is in vele opzigten gedurende het jaar 1849 zeer merkwaardig geweest.

Even als in het vorige jaar zijn in 1849 drie schepen regtstreeks uit China te Rotterdam aangekomen. Hunne lading bestond grootendeels uit thee voor Engelsche en Chinesche rekening. Van Rotterdam zijn twee schepen naar China vertrokken, bevracht met polemieten en wollen manufacturen. Naar Manilla zijn eenige Nederlandsche schepen vertrokken, na in Engeland eene lading steenkolen te hebben ingenomen. Van Akijab (Aracan) kwamen twee schepen binnen, alsmede van Calcutta één vreemd schip, alle met rijst, salpeter enz. beladen; terwijl in 1848 op Engelsch Indië geene handelsbetrekkingen hadden plaats gehad. Naar de Kaap de Goede Hoop is, even als in 1848, slechts één Nederlandsch schip vertrokken. De handel op de kust van Guinea is ook in 1849 voortgezet. Twee reizen heen en terug zijn derwaarts ondernomen. In den aanvang van dit jaar vertrok wederom een schip. Een nieuwe brik, voor den handel op die kust gebouwd, is in de vaart gebragt. Van Siera Leona is een vreemd schip aangekomen.

Van Suriname en Nickery kwamen in het afgeloopen jaar elf Nederlandsche schepen binnen; twee minder dan in 1848.

Onze handel op Curaçao verlevendigde zich in het afgeloopen jaar, en deze bezitting schijnt eene betere toekomst te gemoet te gaan. De handelsbetrekkingen op Brazilië waren in het afgeloopen jaar talrijker dan vroeger. Negentien schepen, waaronder echter geene Nederlandsche, zijn van daar binnen gekomen. Ook in 1849 is de handel op de staten aan de Plata rivier onbeduidend geweest. Er doen zich echter betere vooruitzigten op.

In den handel met Peru, Nieuw Grenada, Cuba en Haïti is geen achteruitgang bespeurd. De scheepvaart op de Vereenigde Staten was in het afgeloopen jaar zeer belangrijk, en overtrof die van 1848 aanmerkelijk. In 1849 zijn niet minder dan 63 schepen (waaronder 7 Nederlandsche) aangekomen, derhalve 20 meer dan in 1848. De aanvoer van Amerikaanschen tabak, te Rotterdam, was dan ook buitengewoon groot, en bedroeg 15,784 vaten, terwijl in 1848 slechts 9260, en in 1847, 11,040 vaten waren aangevoerd.

Het getal landverhuizers, welke van Rotterdam regtstreeks naar Noord-Amerika vertrokken, bedroeg 4819 (751 meerder dan in 1848) waaronder 1748 Nederlanders (273 minder dan in 1848). De laatsten vertrokken meest alle naar New-York.

Het getal vreemde landverhuizers, van Rotterdam naar Havre vertrokken, was daarenboven zeer aanzienlijk en gaf veel vertier.

De handel op Frankrijk had in 1848 meer dan in eenige andere Rijken den invloed der tijdsomstandigheden ondervonden, doch was in 1849 wederom vrij levendig. Zoo heeft zich onder anderen te Leyden meerder vertier in den wolhandel met dat land geopenbaard.

Het getal schepen van Havre, te Rotterdam binnengekomen, beliep 80 (ruim de helft meer dan in 1848); het waren bijna uitsluitende stoombooten in geregelde vaart.

(Vervolg hierna).

's GRAVENHAGE, 7 November.

Z. M. de Koning is heden nacht van Soestdijk in de Residentie teruggekeerd.

— Wijlen de Baron W. H. J. van Westreenen van Tiellandt, den 22sten November 1848, alhier overleden, heeft bij uiterste wilsbeschikking zijne verzameling van boeken, handschriften, kaarten, platen, penningen, munten, oudheden, schilderijen en zeldzaamheden, nagelaten aan het Rijk, opdat die verzamelingen in zijn huis gerangschikt, zouden vormen en uitmaken het *Museum Meermanno-Westreenianum*; onder bepaling, dat zij aldaar ten gebruike zullen [illegible], doch nimmer worden uitgeleend. Het opperbestuur is door den erflater opgedragen aan den tijdelijken Bibliothecaris der Koninklijke Bibliotheek.

Bij Koninklijk besluit van den 2den Julij 1849, werd de Minister van Binnenl. Zaken gemagtigd, die nalatenschap te aanvaarden, en in September zijn de verzamelingen overgegeven aan voornoemden Bibliothecaris.

Het was algemeen bekend dat de Baron van der jeugd af een verzamelaar van boeken, munten en zeldzaamheden was, dat hij bij veel kennis de middelen bezat, zoowel door zijn vermogen als door zijne betrekkingen, uitgebreide correspondentien en reizen, zoodanige schatten bijeen te brengen.

De door hem geschreven catalogus bevatte slechts gedeeltelijk de opgave zijner boeken uit de XVde eeuw, zijner munten en van een gering deel zijner oudheden. Bij nader onderzoek, toen uit verschillende kasten en bewaarplaatsen, in papieren gewikkelde en sinds jaren daarin opgesloten pakken met de kostbaarste boekwerken te voorschijn kwamen, bleek het dat de verwachting nog verre overtroffen werd.

Behalve eene gewone bibliotheek van ongeveer 12,000 boekdeelen, bevat het zoogenaamde kabinet 200 handschriften, sommige van hoogen ouderdom en van uitnemende schoonheid en waarde; 1,200 drukwerken der XVde eeuw, waaronder zeldzame editiones principes, xylographische drukken, de beide Latijnsche uitgaven en de tweede Hollandsche druk van den Spiegel onzer behoudenis, een volledig en eenig exemplaar van den Donatus, met de Haarlemsche letters gedrukt, eene uitgebreide verzameling van fragmenten van den Donatus en van het Doctrinale van Alexander Gallus; 36 werken op perkament gedrukt, waaronder het Psalterium, te Mentz in 1459 gedrukt; 36 Aldijnen, 500 Elzeviers, en eene menigte zeldzame of merkwaardige boeken, o. a. een fraai volledig exemplaar van den Polyglot van Ximenes, prachtuitgaven, groot-papieren enz.; eindelijk ongeveer 3,000 zeldzame staatkundige stukken, betrekkelijk de geschiedenis der Nederlanden.

Het kabinet antieke Grieksche en Romeinsche penningen en moderne medailles en munten bestaat uit ongeveer 10,000 stuks.

De verzamelingen van Egyptische, Etrurische, Grieksche, Romeinsche, Germaansche en andere oud- en zeldzaamheden zijn zeer aanzienlijk en bevatten vele opmerkelijke stukken, welke zelfs aan grootere musea tot sieraad zouden verstrekken.

Behalve dit alles is er nog eene belangrijke collectie zegels en afgietsels van gesneden Steenen, autographen, platen en kaarten.

Het nazien van deze tallooze voorwerpen, het catalogiseren der boeken en de rangschikking van beide, waaromtrent door den erflater niets was bepaald, heeft veel tijd en moeite geëischt; men is thans zoo verre gevorderd, dat met de in-orde-brenging van het locaal, het plaatsen der noodige kasten enz. een begin kan gemaakt worden, waarna de inrigting van het museum zal volgen en de dag der opening nader worden aangekondigd.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Dingsdag 5 November.

In deze zitting heeft de vergadering zich bezig gehouden met het verder opmaken der nominatie voor de vervulling der vacature, in den Hoogen Raad ontstaan door het eervol ontslag van den Raadsheer Th. Baron van Herzeele. Op die nominatie zijn na de Heeren Mutsaers en Schmolck, in de vorige zitting tot candidaten verkozen, nog gebragt de Heeren:

Mr. W. J. C. van Hasselt, Lid der Arrondissements-Regtbank te Amsterdam en Lid der Kamer.

Mr. G. van IJsselstein, Raadsheer in het Hof van Zeeland, en

Jhr. A. G. van Vredenburch, Officier van Justitie bij de Arrondissements-Regtbank te Middelburg, met het lot tegen den Heer Mr. N. Olivier Advocaat te Leyden, die beide 27 stemmen erlangden.

Door de Commissie voor de verzoekschriften is, bij monde van den Heer van Doorn, rapport uitgebragt omtrent het onlangs ingekomen adres van den Heer Nahuys, Lid der Rekenkamer. Dat stuk zal, als behelzende bijzonderheden omtrent het fonds van den Hoogen Raad van Adel, ter griffie worden nedergelegd, en als houdende bijzonderheden die den Minister van Finantiën persoonlijk betreffen, op verlangen van dien Minister, aan dezen bij afschrift worden toegezonden.

— In het verslag der Commissie bestaande uit de Heeren Groen van Prinsterer, Bachiene, van Doorn, van Goltstein, Poortman, omtrent de wijziging der wet van 1846 op de burgerlijke pensioenen, blijft dat men nagenoeg algemeen den vorm, van dit wets-voorstel onaangenaam en ongelukkig gekozen noemt.

Nog veel meer dan de vorm hebben de strekking en inhoud der voorgedragene wijzigings-wet aanleiding tot ernstige beschouwingen gegeven. Niemand kon ontkennen, dat de burgerlijke pensioenen aan de schatkist een drukkenden last opleggen, waarvan het gewigt nog schijnt toe te nemen. Een vrij aanmerkelijk aantal leden toonde zich voor het denkbeeld gestemd om in het vervolg het pensionneren der ambtenaren af te schaffen. Als ieder ander ingezeten zelf zorgen moet, dat hij in den ouden dag met de zijnen voor gebrek beveiligd blijve, heeft het iets onregtvaardigs in, dat alleen en uitsluitend ten behoeve der ambtenaren, de Staat die zorg op zich neemt.

Dit gevoelen werd door vele andere leden met nadruk bestreden, naar wier inzien er niet aan te denken viel om het beginsel van het pensionneren der burgerlijke ambtenaren uit onze wetgeving te doen verdwijnen. Billijkheid en regtvaardigheid brengen mede, dat trouwe en veeljarige diensten, aan den lande bewezen, ook dan eenigermate vergolden worden, wanneer ouderdom, ziels- of ligchaamsgebreken den afgeleefden ambtenaar beletten te zijn wat hij vroeger was.

Terwijl alzoo onder de leden verschil van meening heerschte over de vraag, of al dan niet voor de toekomst moet worden vastgehouden aan het beginsel, om, onder bepaalde voorwaarden, pensioen aan burgerlijke ambtenaren toe te kennen, was men het daaromtrent eens, dat, als er eenig afdoend en aanwendbaar middel te vinden was, om den last der pensioenen voor de schatkist te verminderen, dat middel voorzeker ter hand moest worden genomen.

Hierna zijn de beide hoofdwijzigingen, die de Regering in de wet van 1846 voorstelt, namelijk de opheffing van het Pensioenfonds voor Burger-

lijke Ambtenaren en de verandering van stelsel omtrent de bijdragen der ambtenaren overwogen.

Het is echter gebleken, dat men zich, voor zoover men tot nu toe is ingelicht, evenmin met de voorgestelde verandering omtrent de korting van de tractementen der ambtenaren, als met die omtrent de opheffing van het pensioenfonds kan vereenigen, en men vindt dat de voordeelen der voorgestelde verandering in de bijdragen der ambtenaren zoo weinig in het oog vallen en door zulke blijkbare nadeelen worden opgewogen, dat men ernstig op eene meer duidelijke toelichting moet aandringen.

Na deze genoemde punten die in 't breede zijn ontwikkeld, volgen de aanmerkingen omtrent de bijzondere artikelen der wet.

Provinciale Staten van Zuidholland.

Zitting van Dingsdag 5 November.

In deze zitting heeft de Voorzitter de orde der werkzaamheden aldus bepaald: 1°. De wijziging van de artt. 4 en 29 van het grondreglement, naar welke de bestaande of nadere reglementen van dijk- en polderbesturen in Zuidholland zullen moeten ingerigt worden. — 2°. Het regulatief, naar hetwelk als overgangsmaatregel de voordragt of benoeming van hoofden, leden en beambten van waterschapsbesturen in Zuidholland zal plaats hebben, tot dat deze aangelegenheid definitivelijk op eene wettige wijze zal geregeld zijn. — 3°. De verordening op de watermolens en andere werktuigen, die water op de rivier de Gouwe brengen. — En 4°. Het ontwerp-reglement op de begraafplaatsen in Zuidholland. De benoeming van één lid der Gedeputeerde Staten, ter vervanging van den Heer Mackay, is bepaald op morgen.

Overgaande tot de orde der werkzaamheden, zoo even vastgesteld, ontstaat al dadelijk, bij de behandeling van het stuk sub N°. 1, eene langdurige discussie, vooreerst naar aanleiding van eene vraag van den Heer Thesingh, over de vraag of een ambachtsbestuur gelijk staat met een waterschapsbestuur, een punt tot dusver volgens sommigen onzekerheid opleverende, volgens anderen werkelijk uitgemaakt bij art. 1 van het grond-reglement, waarbij het ambacht onder de waterschappen wordt gerangschikt. De Heer Cock ontwikkelde het gevoelen, dat er in al wat de waterschappen betrof geene bevoegdheid bestond, om nu reeds reglementen te maken, maar dat de algemeene wet, door het Gouvernement aan te bieden, moest worden afgewacht, alvorens ten deze iets te beslissen. Na vele discussien, waaraan de Heeren Thesingh, Cock, van Zegwaard, Rengers, van Heteren Gevers, Elink Sterk, Roest van Limburg, Hein, Mock, van Outeren, van Weel, IJserman, de Greve en de Voorzitter bij herhaling deel nemen, blijkt het dat de slotsom dezer deliberatien is: dat sommigen wenschen alle onderwerpen, rakende de waterschappen, uit te stellen tot na de tot standbrenging der algemeene wet, bedoeld bij art. 191 der Grondwet; terwijl anderen, en wel de meesten der sprekers, reeds dadelijk willen overgaan tot het vaststellen van voorloopige maatregelen van voorziening, die geen uitstel kunnen gedoogen. Eindelijk wordt besloten, om met het onderwerp in behandeling, de wijziging namelijk van art. 4 en 29 van het reglement op de algemeene beginselen, niet voort te gaan tot na het uitbrengen van een rapport omtrent de wijzigingen, te brengen in het ontwerp van reglement voor het bestuur van het Hoogheemraadschap van Schieland, — maar wel in behandeling te nemen het regulatief sub N°. 2 hierboven aangeduid.

Ook daarover ontstaan, met opzigt tot de algemeene strekking, langdurige debatten. De Heeren van Outeren, van Driel, van Aken, Thesingh en anderen voeren daarover het woord. Vooral was zeer belangrijk de rede van den Heer van Aken, die eene geschiedenis levert van het onderwerp in behandeling, en vervolgens het voor en tegen van het ter tafel gebragte regulatief uiteenzet en voorloopig aanduidt, welke wijziging hij er in zou verlangen te brengen.

Eindelijk wordt bij meerderheid van stemmen besloten, om tot het ontwerp zelf over te gaan. De considerans wordt na eenige wijziging aangenomen. De discussien over art. 1, waarop mede eenige amendementen zijn voorgesteld, worden aangevangen, doch daar het uur te ver verstreken is, verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

Zitting van Woensdag 6 November.

In deze zitting is de Heer Bichon van IJsselmonde als lid toegelaten.

De beraadslagingen zijn voortgezet over het reglement, houdende vaststelling van voorloopige bepalingen nopens de voordragt of benoeming van Hoofden en Leden van Bestuur, Secretarissen, Penningmeesters en andere ambtenaren van dezen aard van waterschappen in Zuidholland.

Na langdurige beraadslagingen zijn de vier eerste artikelen van de reglement vastgesteld. Morgen ochtend ten 11 ure voortzetting dier discussien.

Na afloop daarvan zal worden overgegaan tot de benoeming van een lid van Gedeputeerde Staten van Zuidholland.

AMSTERDAM, 6 November.

Zondag avond waren eenige genoodigden vereenigd, om van de jeugdige kweekelingen der kerkelijke zangschool, op de Prinsengracht nabij de Reguliersgracht, eenige proeven bij te wonen hunner vorderingen. Deze zangoefening is, bij de Zondagschool, welke laatste met gebed, gezang, bijbellezing, onderwijs en toespraak gepaard gaat, ingesteld tot verbetering en verheffing van het kerkgezang der Protestanten, waartoe thans van alle zijden loffelijke pogingen worden in het werk gesteld. De waardige 84-jarige Broes, stichter en onderhouder dezer particuliere inrigting, gelijk hij ook de oprigter was en nog de ziel der Zondagscholen is, sprak een hartelijk woord ter opening van dit roerend, eenvoudig kinderfeest, in tegenwoordigheid der ouders gevierd. Hij wees daarbij op het belangrijk deel, dat het kerkgezang had aan de openbare en huiselijke Godsdienst-oefening; op het doel dezer zangoefening, waartoe kinderen ook van andere dan van de Gereformeerde gezindte werden toegelaten; op den aard en het nut, door die inrigting beoogd, in verband ook met de weldadige uitbreiding van de Bewaarscholen alhier, dat men voorts geene te groote verwachting van de thans af te leggen proeven koesteren moest, doordien daartoe slechts 's weeks een enkel uur, des Zondags-avonds van half vijf tot half zeven ure, kon worden afgezonderd, eindigende met te zeggen, dat hij kort was, vreezende, als sedert 10 à 12 jaren niet in het openbaar gesproken hebbende, anders, als oude van dagen, al ligt lang te zullen worden! — Toch had men den wakkeren, nederigen grijze gaarne langer gehoord. Toen volgden, onder de leiding van den hoofd-onderwijzer, Joh. Bijl, eenige proeven van onderwijzing der lagere schoolklasse, afgewisseld door zangproeven der hoogere klasse, met aanheffing, vierstemmig, eerst van het eerste der Evang. Gez., vs. 1 en 4, daarna van het Christendom (uit een bundel, naar wij gissen, van een verdienstelijk zangdichter en schrijver), in driestemmig koor. Hierop Evang. Gez. 114, vs. 5 en 6, en 112, vs. 1 en 10; vervolgens, het Vaderland, alles driestemmig; en eindelijk vierstemmig, de heerlijke Engelenzang, in koor, gevolgd door een Lied aan Jezus, »Dankbaarheid," koraal.

Treffend was dit alles door den meest mogelijken eenvoud en ware verhevenheid, en gewis ieder werd geroerd, toen Ds. Broes de kinderen uitnoodigde, om ten slotte nog het laatste vers van Psalm 72 aan te heffen, en dat daarna alle aanwezigen dit met de kinderen mogten doen. — Zoo werd een Godverheerlijkend, hoogsteenvoudig en nederig feest besloten, voor de ouders, kinderen en allen, die het bijwoonden, zeker onvergetelijk.

UTRECHT, 5 November.

Uit Frederichstad aan de Eider heeft men nadere berigten van onzen stadgenoot, den Heer J. A. M. Mensinga, Leeraar der Remonstrantsche gemeente aldaar, tot 8 October, door de *Boekzaal* medegedeeld. »Met den 1sten October begon het bombardement, hetwelk gedurende drie dagen met het allervreeselijkst geweld werd volgehouden. Soms werden 50 schoten in één minuut geteld, buiten een hevig klein geweervuur. Bij den aanvang waren reeds vele inwoners gevlugt en werd aan vrouwen en kinderen verlof gegeven, om de stad te verlaten. Ds. Mensinga wilde echter tot het uiterst oogenblik op zijnen post blijven en zijne waardige vrouw wilde hem niet verlaten. Eindelijk moesten zij wijken. Aan den avond van den 4den ure trok hij met zijne vijf oudste kinderen, te voet, den straatweg op, die gelukkig nog open was gebleven, nadat zijne vrouw twee uren te voren, met de drie jongste, op een wagen vertrokken was. Vrouw en kinderen werden, op eenigzins meer verwijderden afstand, met hartelijke liefde opgenomen in het huis van den Pastoor Schmidt te Widsworth, terwijl Ds. Mensinga meer in de nabijheid wilde blijven en toevlugt vond op eene hofstede van den Burgemeester Schutt te Coldenbuttel. Nadat de schrikkelijke strijd gestaakt was, bleek het eerst regt, welke verwoesting was aangerigt. Slechts een derde gedeelte der stad bleef gespaard. Al het overige, waaronder de kerk en school, ligt in puin. Intusschen bleef er veel reden tot dankzegging voor Goddelijke bewaring. Slechts tien van de inwoners werden gedood, en daaronder niet één lid van onze Gemeente. De eerste Bom viel in een huis, schuins over de Pastorij. Plotselijk werd een schrikkelijk gegil gehoord, en spoedig werden twee gedooden, twee zwaar gewonden en twee gekwetste kinderen uitgedragen. De beide eerste waren uit eigen huis, gelijk zij meenden, naar eene veiliger schuilplaats gevlugt — en daar trof hen het eerst de dood!

»Over de Pastorij van Ds. Mensinga scheen een beschermende Engel te waken. Terwijl het aan meer dan eene zijde bloot stond en hoog boven andere huizen uitstak, werden de muren door geenen kogel geraakt. Een gloeijende kogel viel op het dak en veroorzaakte brand, die echter door den moed en ijver van den trouwen Karl Krusse, klokkenluider der gemeente, in tijds werd gebluscht. De schade, welke er overigens in de Pastorij geleden is, kon nog niet berekend worden.

»Welke nog de toekomst der stad en der gemeente worden zal, wie zal het met eenigen grond berekenen? Aanvankelijk verheugen wij ons, dat eene Commissie in ons Vaderland werkzaam is, om liefdegiften in te zamelen, tot leniging van den jammer; terwijl wij eerlang de haatwbeurigste berigten omtrent den toestand van zaken mogen te gemoet zien. Den 15den Oct. is Ds. J. J. van Vollenhoven, van Utrecht, laatst Predikant te Frederichstad, met zijne echtgenoote derwaarts vertrokken, om aanvankelijk eenige hulpe te brengen en deel te nemen in het lot der ongelukkigen. Volgens eenen brief uit Hamburg, dato 18 October, zou hij den volgenden dag per stoomboot van Wismar naar Koppenhagen vertrekken, om, van daar (na eene quarantaine van 5 dagen) verder te gaan naar het doel zijner reize. Aan het overtrekken van de Eider viel niet te denken. De voorposten van beide zijden zouden niemand doorlaten."

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 4 November.

De Regering heeft het raadzaam geacht, om den door den Paus benoemden Aartsbisschop van Westminster, Wiseman, te doen verwittigen, dat zij hem in belang zijner persoonlijke veiligheid aanraadde, nog niet in Londen te komen.

— In Nieuw-Holland heeft men een begin gemaakt met den aanleg van eenen spoorweg van Sidney naar het binnenland van Nieuw Zuid-Wallis.

SPANJE.

MADRID, 31 October.

Heden heeft de Koningin de Cortes met eene aanspraak geopend, waarin zij onder anderen gewaagt van in te voeren wijzigingen in het regtswezen en onderwijs, in zoo verre het de wetenschappen moet onderwijzen die tot vermeerdering van den openbaren rijkdom leiden, en eindelijk van de aanbieding der begrooting en der regeling van de openbare schuld.

PRUISSEN.

BERLIJN, 4 November.

Bijzondere berigten melden, dat Pruissen in Hessen tegen de Oostenrijkers en Beijeren geen tegenstand zal bieden; dat de meerderheid der Ministers eene bevredigende staatkunde heeft aangeraden, en daarom twee Ministers hun ontslag hadden aangeboden.

HESSEN.

De Regering heeft geprotesteerd tegen het binnenrukken der Pruissen, hare diplomatieke betrekkingen met dat Rijk afgebroken en haren zaakgelastigde uit Berlijn teruggeroepen.

— Te Hanau is men den 4den tot de ontwapening der burgers overgegaan. Beijersche en Keurhessische troepen zetteden de straten af en haalden huis voor huis de wapenen op. Gisteren avond kwamen te Frankfort verscheidene wagens met wapenen, die te Hanau opgehaald waren, aan.

HAMBURG.

Den 2den is te Kiel een Oostenrijksch Officier aangekomen, het bevel van de Frankforter Bondsvergadering aan het Stadhouderschap overbrengende, om terstond de vijandelijkheden tegen Denemarken te staken, zullende anders Holstein door de Bondstroepen worden bezet.

Ten behoeve der Hollandsche Protestantsche gemeente, te Frederiksstad, is ingekomen bij Ds. v. d. Pot, van R. *f* 10.—

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: Dr. H. BOURSSE WILS
EN
LEYDEN, 7 November 1850. W. J. HOLTIUS.

Algemeene Kennisgeving.

Heden overleed tot onze innige droefheid onze geliefde Vader en Behuwd-Vader ARIE JOHANNES TIMMERMANS, in den ouderdom van ruim 64 jaren.

H. TIMMERMANS,
LEYDEN, 4 November 1850. Uit aller naam.

Eenige Kennisgeving.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

Ten einde hunne **Schuldvorderingen** te doen **Verifiëren**, worden bij deze alle bekende en onbekende Schuldeischers in het Faillissement van CHRISTIAAN KNIPPENBERG, *Tabaksverkooper*, de bevoorregte Pand- of Hypotheekhebbende daaronder begrepen, door den Ondergeteekende, ingevolge bevel van den Regter-Commissaris, **Opgeroepen** om te Compareren op Woensdag den 13den November 1850, des middags ten *twaalf* ure, ter plaatse waar de Arrondissements-Regtbank, op het Raadhuis der Stad *Leyden*, hare gewone teregtzittingen houdt.

LEYDEN, 7 November 1850. P. H. BERKHOUT, *qq.*

Aan de **Chocolade Fabriek** van L. BRANDLIGT, zijn te bekomen zuivere **CHOCOLADE:** met Banilles, AB *f* 2.—, AC *f* 1.60 en AD *f* 1.25; zonder Banilles, AAAA *f* 1.—, AAA *f* 0.80, AA *f* 0.70 en A *f* 0.60.

W. SCHIMMELPFENG heeft ontvangen de laatst uitgekomene Modellen van **MANTELS** en verscheidene Artikelen voor dit Saizoen.

LEYDEN, 7 November 1850.

OPENBARE VERKOOPING,

bij Opbod en Afslag, op Zaturdag den 9den November 1850, des avonds ten 6 ure, in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, van: 25 Weldoortimmerde HUIZEN EN ERVEN, staande en gelegen op onderscheidene standen binnen de Stad *Leyden*, en breeder bij billetten omschreven.

Allen te zien daags vóór en op den dag der Verkooping, zijnde nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris P. MULLER te *Leyden*.

VERKOOPING *in de Stads-Bank van Leening te Leyden*, op Dingsdag den 12den November 1850, des Voormiddags ten 10 ure, van VERSTANE PANDEN, zoo van Juweelen, Goud, Zilver en Horologiën, als van Wollen, Linnen en andere, zoo gemaakte als ongemaakte GOEDEREN, beleend in de maand Julij 1849.

Zijnde daags vóór den Verkoopdag, des Voormiddags van 10 tot des Namiddags ten 2 ure, voor een ieder te zien.

OPENBARE VERKOOPING,

Op Maandag den 11den November 1850, des voormiddags ten *tien* ure, aan het *Wekelijksch Verkoophuis*, op de Hooglandsche Kerkgracht te *Leyden*, van goed geconserveerde MEUBELEN en andere ROERENDE GOEDEREN, als: Mahonijhouten en andere Tafels, Stoelen, Spiegels met Vergulde en andere Lijsten, Schilderijen, Mahonijhouten Secretaire, dito Garderobe, dito Canapé, staande Horologie met Speelwerk, Kasten, Kagchel, Haard, Vloerkleeden, alsmede Porselein, Verlakt-, Glas-, Koper-, Tin-, IJzer-, Blik-, Aarde- en Houtwerk; voorts een Bakkers-Handwagen, Buil, Trog, Toonbank en Winkel. Mitsgaders eene groote hoeveelheid flesschen Bessensap, afkomstig uit eene van ouds vermaarde Fabriek, eenige flesschen Kruiden-Azijn, drie Persbakken met hun toebehooren, eene groote partij ledige Flesschen, en hetgeen wijders ter verkoop zal worden aangeboden.

Alles te zien Zaturdag vóór de Verkooping.

Al hetwelk door den Ondergeteekende, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, is in beslag genomen ten laste G. VAN BLIJSWIJK SOMBEEK, te *Aarlanderveen*.

C. K. BIEGMAN, *Deurwaarder.*

Eene verbazingwekkende genezing door de Zalf en Pillen van Holloway.

Uittreksel van eenen brief van den Heer JEREMIAS REED, te *Molong* te *Sidney*, gedagteekend 25 September 1848, aan den Professor HOLLOWAY.

Mijnheer, ik heb eene schuld van dankbaarheid aan u af te dragen voor mijne, bijna wonderbaarlijke genezing door uwe *Zalf* en *Pillen*, na een zevenjarig lijden veroorzaakt door vocht en koude. Toen ik begon uw geneesmiddel te gebruiken, had ik reeds meer dan 200 £ aan medicijnen en geneeskundigen raad uitgegeven, zonder eenig goed gevolg. Ik had op verschillende deelen van mijn ligchaam 85 zweren, en leed verschrikkelijk, doch uwe *Zalf* en *Pillen* hebben mij genezen, en thans geniet ik de beste gezondheid.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.
Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 28.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 6 November.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$56\frac{1}{2}$	$56\frac{13}{16}$	$56\frac{5}{8}$
Dito Certificaten	〃 3	〃	$67\frac{3}{4}$	$67\frac{15}{16}$	$67\frac{15}{16}$
Dito dito	〃 4	〃	$87\frac{7}{8}$	$88\frac{1}{4}$	$88\frac{1}{8}$
Amortisatie Syndicaat	〃 $3\frac{1}{2}$	〃	88	—	—
Handelmaatschappij	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
O. I. Leening	〃 4	〃	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg	〃		—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	$90\frac{7}{8}$	91	91
Haarlemmermeer	〃 5	〃	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	〃 5	〃	$104\frac{1}{2}$	$104\frac{3}{4}$	$104\frac{3}{4}$
Dito dito 1828 en 1829	〃 5	〃	$104\frac{1}{8}$	$104\frac{3}{8}$	$104\frac{3}{8}$
Cert. bij dito 1831 en 1833	〃 5	〃	95	—	—
Dito 1840	〃 4	〃	$87\frac{3}{8}$	$87\frac{1}{2}$	$87\frac{1}{2}$
Dito bij STIEGLITZ & Co.	〃 4	〃	$87\frac{1}{8}$	$87\frac{1}{4}$	$87\frac{1}{8}$
Dito dito Nieuwe	〃 4	〃	—	—	—
Inschrijving in Assign.	〃 6	〃	—	—	—
Certificaten van dito	〃 6	〃	—	—	—
POLEN, Obligatiën	〃 4	〃	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl.	250	*f*	—	—	—
Dito dito 1835	〃 500	〃	—	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à 5	pCt.	$13\frac{1}{4}$	$13\frac{5}{16}$	$13\frac{1}{4}$
Dito dito Onbep. Stukken	〃 5	〃	—	—	—
Dito Obligatiën	〃 3	〃	—	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	〃 3	〃	$33\frac{9}{16}$	$33\frac{11}{16}$	$33\frac{5}{8}$
Coupons Ardoins			$8\frac{11}{16}$	9	$8\frac{15}{16}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	〃 5	〃	—	—	—
Dito	〃 4	〃	—	—	—
Dito Metall.	〃 5	〃	$74\frac{7}{8}$	$75\frac{3}{8}$	—
Dito Nieuwe	〃 5	〃	$79\frac{5}{8}$	80	$79\frac{3}{4}$
Dito 1847	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	$39\frac{3}{4}$	40	40
BELGIE, Banc.	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	$46\frac{13}{16}$	$46\frac{7}{8}$	$46\frac{7}{8}$
BRAZILIE, 1824 100 £	5	〃	—	—	—
PORTUGAL, te Londen	〃 5	〃	36	—	—
Dito dito	〃 4	〃	$35\frac{7}{8}$	$35\frac{7}{16}$	—
VENEZUELA,	〃 3	〃	$32\frac{3}{4}$	$33\frac{1}{8}$	—
MEXICO,	〃 5	〃	$29\frac{11}{16}$	$29\frac{3}{4}$	$29\frac{11}{16}$
AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.